

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ХОТИН-ҚИЗЛАР
ТАДБИРКОРЛИГИНИ ҚЎЛЛАБ-
ҚУВВАТЛАШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

Хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш бўйича услубий қўлланма. Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази, – Т.: 2024 й. – 14 б.

Тузувчи: Қ. Усманов

Ушбу услубий қўлланма “маҳалла еттилиги” ҳамда кенг аҳоли қатлами учун ишлаб чиқилган бўлиб, қўлланмада хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш ҳамда бу борада ажратиладиган субсидия ва белгиланган имтиёزلардан фойдаланиш тартиби содда тилда баён этилган.

Мазкур услубий қўлланма тавсиявий хусусиятга эга.

МУНДАРИЖА

Кириш	2
Хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш соҳасини тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари	3
Тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун кредит ажратиш	4
«Аёллар дафтари»га киритилган тадбиркорлик билан шуғулланиш истагини билдирган хотин-қизларни махсус ўқитиш дастури бўйича ўқитилишини таъминлаш	6
Тадбиркорлик субъектларига иш ўринлари ва шaroитларини ногиронлиги бўлган шахсларга мослаштириш учун субсидия ажратиш	7
«Аёллар дафтари» рўйхатига киритилган хотин-қизларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаш ва ўзини ўзи банд қилиш учун керак бўлган асбоб-ускуна, меҳнат қуроллари харид қилиш учун субсидия ажратиш	8
«Аёллар дафтари» рўйхатига киритилган хотин-қизларга томорқадан ва деҳқончиликдан даромад манбаи сифатида фойдаланиш учун кўмаклашиш	12
Хотин-қизларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва субсидиялар ажратиш тартиби	12
Иловалар	14

Кириш

Сўнги маълумотларга кўра, Ўзбекистонда доимий аҳоли сони қарийб 37 млн. кишини ташкил этади, шундан 49 % аёллардир. Мамлакатимизда аёлларнинг жамиятдаги роли, гендер тенглик ва оила масалаларига алоҳида эътибор қаратилаётгани диққатга сазовордир.

2023 йил давомида “Аёллар дафтари” га киритилган аёлларнинг 108 490 нафарининг муаммолари ҳал этилди, қолганлари билан бугунги кунга қадар манзилли ишланмоқда.

Жорий йилда БМТнинг Нью-Йоркдаги бош қароргоҳида бўлиб ўтган БМТ Аёллар ҳолати бўйича комиссиясининг 68-сессиясида Ўзбекистон делегацияси ҳам иштирок этди. Ушбу Сессияда камбағалликни бартараф этиш ва гендер тенгликни таъминлаш масалалари муҳокама қилинди.

БМТнинг маълумотларига кўра, ҳозирги кунда дунё бўйлаб аёлларнинг 10,3 фоизи ўта қашшоқликда яшамоқда. 2030 йилга бориб, Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш учун камбағалликка барҳам бериш жараёни 26 баробар тезлаштирилиши лозим. Шу боис, сессияда бутун дунё ҳукуматлари, фуқаролик жамияти ташкилотлари ва экспертлар аёлларнинг қашшоқлигини тугатиш ва гендер тенгликни оширишга қаратилган ҳаракатларни ишлаб чиқиш ва сармояларни жалб қилиш масалаларига эътибор қаратдилар.

“Маҳалла еттилиги” ҳамда кенг аҳоли қатлами учун ишлаб чиқилган ушбу қўлланмада хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш бўйича амалий тавсиялар берилган.

Қўлланма Сиз учун фойдали ва манфаатли бўлади деб умид қиламиз.

Хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш соҳасини тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси	
Ўзбекистон Республикасининг «Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида»ги Қонуни	
Ўзбекистон Республикаси «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги янги таҳрирдаги Қонуни	
Ўзбекистон Республикасининг «Хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуни	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 21.12.2023 йилдаги «Оилаларни мустаҳкамлаш ва хотин-қизларнинг фаоллигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-401-сон қарори	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 21.12.2023 йилдаги «Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси фаолиятини йўлга қўйиш ва маҳаллаларда бошқарув тизимини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-402-сон қарори	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 21.12.2023 йилдаги «Маҳалла институтининг жамиятдаги ролини тубдан ошириш ва унинг аҳоли муаммоларини ҳал этишда биринчи бўлин сифатида ишлашни таъминлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПФ-209-сон Фармони	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 05.03.2021 йилдаги «Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-5020-сон қарори	
31.03.2022 йилдаги «Хотин-қизлар муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 145-сон Ҳукумат қарори	

Тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун кредит ажратиш

Кредит 33 млн сўмгача миқдорда, 18 % лик ставкада ҳоким ёрдамчисининг тавсияси асосида ажратилади.

Кредит «Аёллар дафтари»га киритилган ва тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида бўлган хотин-қизларнинг тадбиркорлигини йўлга қўйиш ва ривожлантиришга йўналтирилади.

Кредитлар қуйидаги шартлар асосида берилади:

оилавий тадбиркорлик, даромад топишга қаратилган муайян меҳнат фаолияти билан шуғулланиш истагини билдирган хотин-қизларга	3 ойдан 6 ойгача имтиёзли давр	3 йилгача муддатга
--	---	-----------------------

Шунингдек, қуйидаги йўналишлар бўйича:

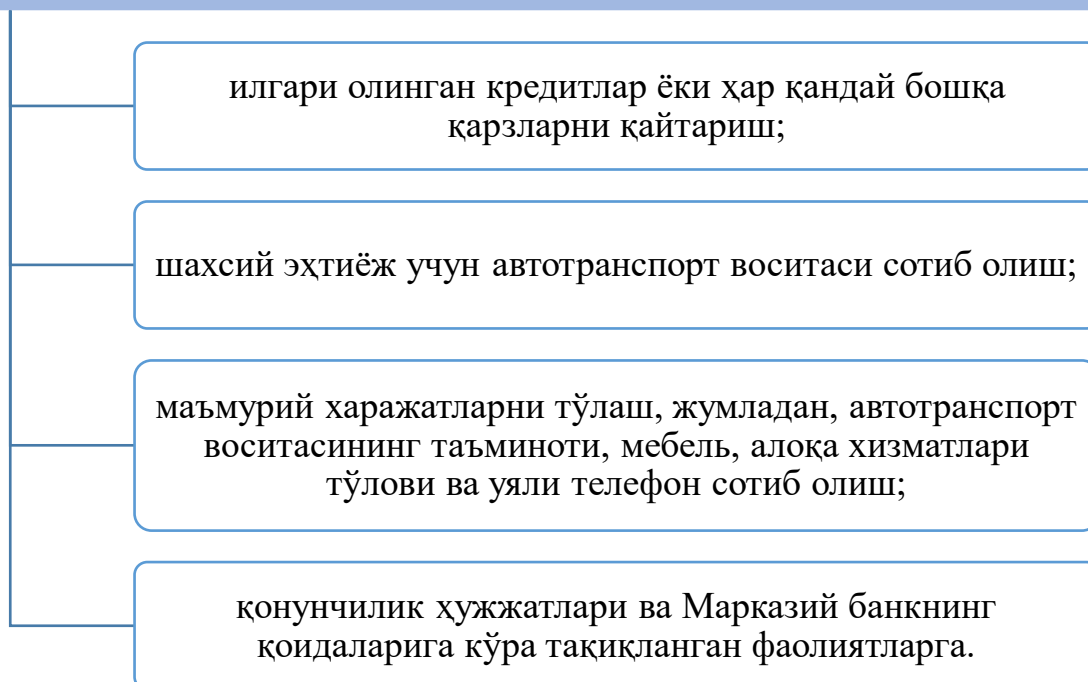
чорвачилик (четдан келтирилган насли қўй ва эчки), балиқчилик ва паррандачилик (тухум йўналиши) учун	1 йилгача имтиёзли давр	3 йилгача муддатга
боғдорчилик, узумчилик ва лимончиликни ташкил этиш, иссиқхона, қишлоқ хўжалиги техникаси ва асбоб-ускуналарни харид қилиш учун	3 йилгача имтиёзли давр	7 йилгача муддатга

Кредит қарз олувчининг ссуда ҳисобварағидан кредит шартномасида белгиланган мақсадлар учун тегишли ташкилотларнинг банкдаги ҳисобварағига пул ўтказиш йўли билан ажратилади.

«Аёллар дафтари»га киритилган ва ўзини ўзи банд қиладиган хотин-қизларга **айрим турдаги фаолиятни** амалга ошириш мақсадида **5 млн сўмгача** миқдорида кредит маблағлари **нақд пулда** берилиши мумкин.

Айрим турдаги фаолият деганда, касаначилик, хунармандчилик, иссиқхона қуриш ва шу кабилар учун зарурий хомашё, эҳтиёт қисм ҳамда қурилиш молларини сотиб олиш тушунилади.

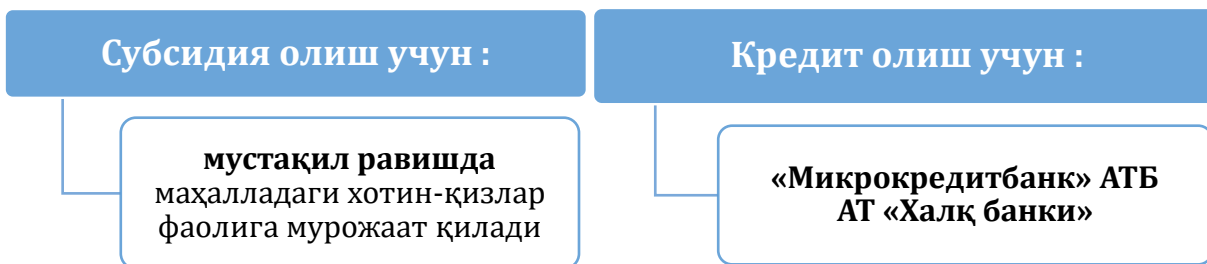
Қуйидаги мақсадларда кредит ажратиш тақиқланади:

Кредитлар «Микрокредитбанк» АТБ ва АТ «Халқ банки»нинг туман (шаҳар) филиаллари томонидан «Аёллар дафтари»да ҳисобда турган хотин-қизларнинг мурожаат қилиш қатъий навбати асосида Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурларининг ягона электрон платформаси орқали ажратилади.

АТ «Халқ банки» «Аёллар дафтари»га киритилган хотин-қизларни тадбиркорликка жалб қилиш, уларга кредит олишда кўмаклашиш, бу масалада республикада ажратилган кредитларнинг статистик ҳисоботини юритиш ва кредит ажратилгандан сўнг уларнинг тадбиркорлигини ривожлантириш учун доимий қўллаб-қувватлаш борасидаги амалий ишларни мувофиқлаштиришга масъулдир.

Маълумот учун: Ишсиз хотин-қизлар замонавий миллий либосларни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш мақсадида тадбиркорлик субъекти сифатида давлат рўйхатидан ўтгандан сўнг бино ва иншоотнинг дастлабки 3 ойлик ижара тўлови 2024 йил 1 январдан бошлаб БҲМнинг 10 бараваригача миқдорда Аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш жамғармаси томонидан қоплаб берилади.

«Аёллар дафтари»га киритилган тадбиркорлик билан шуғулланиш истагини билдирган хотин-қизларни махсус ўқитиш дастури бўйича ўқитилишини таъминлаш

Ўқитиш харажатлари ҳисоб-китобга кўра аниқланади ва Оила ва хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш давлат мақсадли жамғармасидан қопланади.

«Аёллар дафтари»га киритилган тадбиркорлик билан шуғулланиш истагини билдирган хотин-қизларни махсус ўқитиш дастури бўйича ўқитилишида кўмаклашиш хотин-қизлар фаолининг вазифасидир.

Зарур ҳужжатлар хотин-қизлар фаоли томонидан тайёрланади.

Оила ва хотин-қизлар кўмитасига мурожаат этилади.

Қуйидаги дастурларни муваффақиятли ўзлаштирган хотин-қизларга тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун кредитлар ажратилади:

- Маҳаллабай ишлаш ва тадбиркорликни ривожлантириш агентлиги ҳамда Бизнес ва тадбиркорлик олий мактаби томонидан маъқулланган дастурлар асосида ташкил этилган ўқув курслари;
- «Ишга марҳамат» мономарказлари, касб-хунарга ўқитиш марказлари, маҳаллалардаги касб-хунарга ўқитиш масканлари ҳамда Хотин-қизлар тадбиркорлик марказлари ёки нодавлат таълим муассасаларининг касбга ўргатиш ўқув курсларининг махсус ўқитиш дастурлари.

Тадбиркорлик субъектларига иш ўринлари ва шароитларини ногиронлиги бўлган шахсларга мослаштириш учун субсидия ажратиш

Субсидия олиш учун Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигига мурожаат қилиш лозим.

Субсидияни олиш учун зарур бўлган хужжатлар хотин-қизлар фаоли томонидан шакллантирилади.

Мазкур субсидия «Аёллар дафтари»ни юритиш орқали хотин-қизлар муаммоларини тизимли равишда ҳал этиш ва уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида берилади.

Ушбу субсидия **Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси**дан молиялаширилади.

Субсидия миқдори – ҳар бир мослаштирилаётган иш жойи учун БҲМнинг 40 бараваригача (13,6 млн сўмгача).

«Аёллар дафтари» рўйхатига киритилган хотин-қизларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаш ва ўзини ўзи банд қилиш учун керак бўлган асбоб-ускуна, меҳнат қуроллари харид қилиш учун субсидия ажратиш

«Аёллар дафтари»га киритилган тадбиркорлик ва ўзини ўзи банд қилиш фаолиятини бошламоқчи бўлган хотин-қизларга асбоб-ускуна, меҳнат қуроллари (тикувчилик, тўқимачилик, пазандачилик, соч турмаклаш, дурадгорлик, чилангарлик, қурилиш, қишлоқ хўжалиги (мотокультиватор, ўт ўриш ўроқ машинаси, пайвандлаш аппарати, ўсимликларга ишлов бериш қурилмаси) ва бошқа соҳаларда ишлатиладиган меҳнат қуроллари ва аппаратларини харид қилиш учун «Аёллар дафтари» жамғармаси Васийлик кенгаши (кейинги ўринларда — Васийлик кенгаши) қарорига мувофиқ субсидия ажратилади.

Субсидия миқдори

⇒ Аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш жамғармаси ҳисобидан қонунчиликда белгиланган тартибда **7 млн сўмгача**;

⇒ «Аёллар дафтари» жамғармаси маблағлари ҳисобидан **10 млн сўмгача** берилади.

Аризада қуйидагилар кўрсатилади:

- фаолиятни бошлаш учун керак бўладиган асбоб-ускуна, меҳнат қуролларининг номи ва тури
- асбоб-ускуна, меҳнат қуролларининг сони
- асбоб-ускуна, меҳнат қуролларининг тахминий харид нархи
- бошқа қўшимча маълумотлар

Ариза берувчининг қолган барча маълумотлари (электрон шаклдаги фуқаролик паспорти ёки идентификацияловчи ID-кارتаси нусхаси, тадбиркор сифатида давлат хизматлари марказида давлат рўйхатидан ўтганлиги ёки ўзини ўзи банд қилган сифатида фаолият турлари бўйича солиқ хизмати органларида рўйхатдан ўтганлигини тасдиқловчи ҳужжат) ахборот тизими орқали инсон омилисиз аниқлаб олинади.

Аризани кўриб чиқиш натижасида ҳужжатлар тўлиқ тақдим этилган ва унда камчиликлар ёки ёлғон маълумотлар аниқланмаган тақдирда, мурожаат қилувчига ўз фаолиятини бошлашига керак бўлган асбоб-ускуна, меҳнат қуролларини харид қилиш учун субсидия ажратиш тўғрисида Васийлик кенгашининг қарори расмийлаштирилади.

Қарорда асбоб-ускуна, меҳнат қуролларининг **номи** ва уларни харид қилиш учун ажратиладиган **субсидия миқдори** кўрсатилади.

Аризани кўриб чиқиш натижасида ҳужжатлар тўлиқ тақдим этилмаганлиги ёки унда камчиликлар мавжудлиги ёхуд ёлғон маълумотлар кўрсатилганлиги аниқланган тақдирда, мурожаат қилувчига рад этиш сабаблари кўрсатилган ҳолда ёзма равишда хабар берилади.

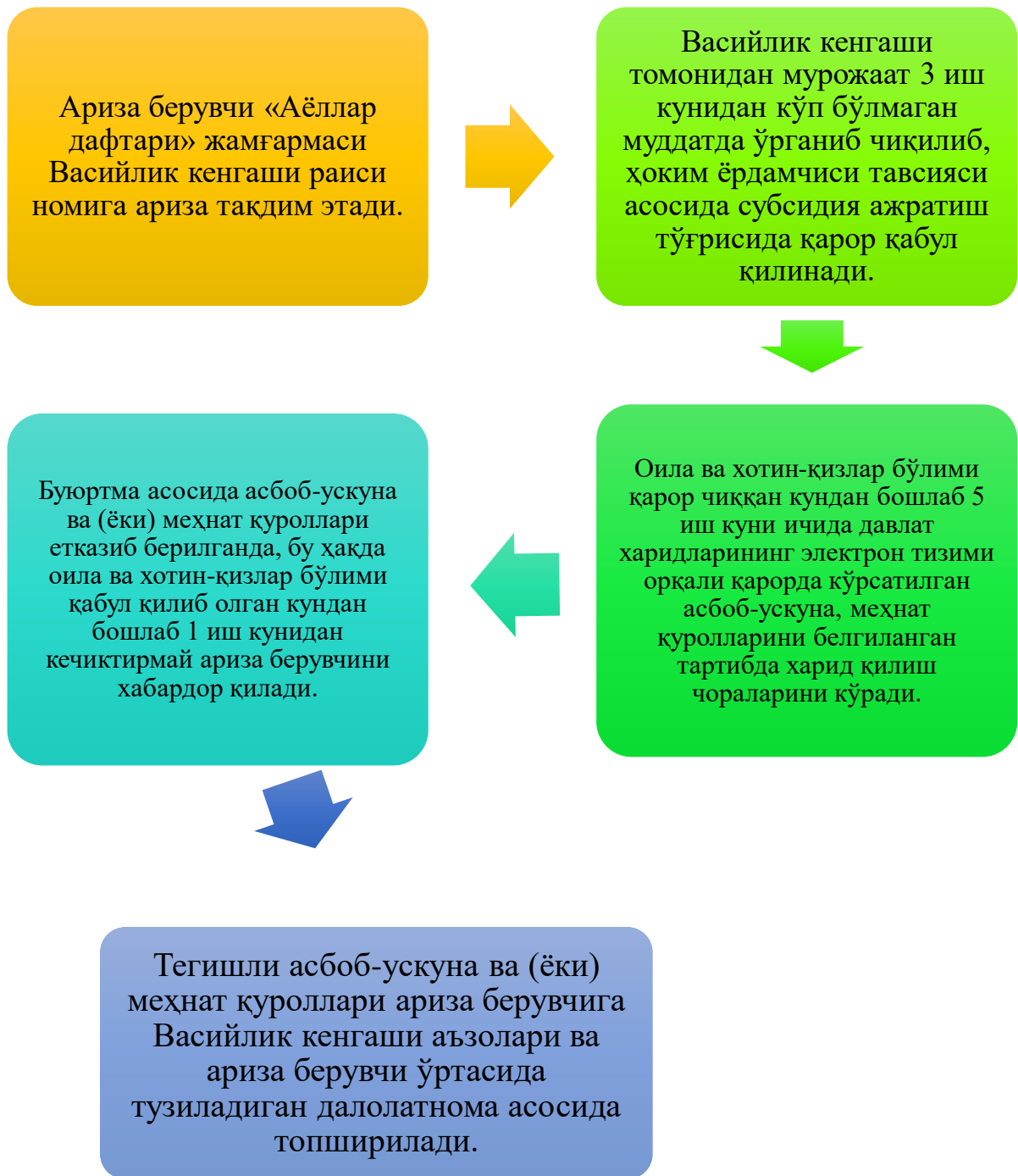
Васийлик кенгашининг ишчи органи — Оила ва хотин-қизлар бўлими Васийлик кенгаши қарори расмийлаштирилган кундан бошлаб 5 иш куни ичида давлат харидларининг электрон тизими орқали қарорда кўрсатилган асбоб-ускуна, меҳнат қуролларини белгиланган тартибда харид қилиш чораларини кўради.

Буюртма асосида асбоб-ускуна ва (ёки) меҳнат қуроллари етказиб берилганда, бу ҳақда Васийлик кенгашининг ишчи органи қабул

қилиб олган кундан бошлаб 1 иш кунидан кечиктирмай ариза берувчини хабардор қилади.

Тегишли асбоб-ускуна ва (ёки) меҳнат қуроллари ариза берувчига Васийлик кенгаши аъзолари ва ариза берувчи ўртасида тузиладиган далолатнома асосида топширилади. Далолатномада ариза берувчига тақдим этилаётган асбоб-ускуна ва (ёки) меҳнат қуролларининг хусусиятидан келиб чиқиб номи, тури, маркаси, қафолат муддати, харид қилинган нархи ва вақти кўрсатилиши керак.

Ариза берувчига ажратилган субсидия асосида харид қилинган асбоб-ускуна ёки меҳнат қуролларидан самарали фойдаланилаётганлиги, уларнинг техник ҳолати созлиги қафолат муддати давомида сектор штаби котиби томонидан ўрганилади.

«Аёллар дафтари» рўйхатига киритилган хотин-қизларга томорқадан ва деҳқончиликдан даромад манбаи сифатида фойдаланиш учун кўмаклашиш

Секторлар раҳбарлари, туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши ҳамда ҳоким ёрдамчилари билан ҳамкорликда «Аёллар дафтари»га киритилган хотин-қизларга томорқадан ва деҳқончиликдан даромад манбаи сифатида фойдаланиш учун кўмаклашиш қуйидаги йўналишларда амалга оширилади:

<p align="center">енгил конструкцияли иссиқхоналар ўрнатиш;</p>	<p align="center">парранда, асалари, қуён, балиқ ва бедана боқишни йўлга қўйиш;</p>	<p align="center">деҳқончилик билан шуғулланиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш ишларида ҳар томонлама кўмаклашиш;</p>	<p align="center">«Томорқа хизмати» ташкилотлари ва «Дала дўконлари»ни ташкил этиш.</p>
---	---	---	---

Хотин-қизларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва субсидиялар ажратиш тартиби

2024 йил 1 мартдан бошлаб «Аёллар дафтари» орқали ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва субсидиялар ажратишда бюрократиядан холи ва маҳалланинг ҳамжиҳатлигини акс эттирувчи янги тартиб жорий этилган.

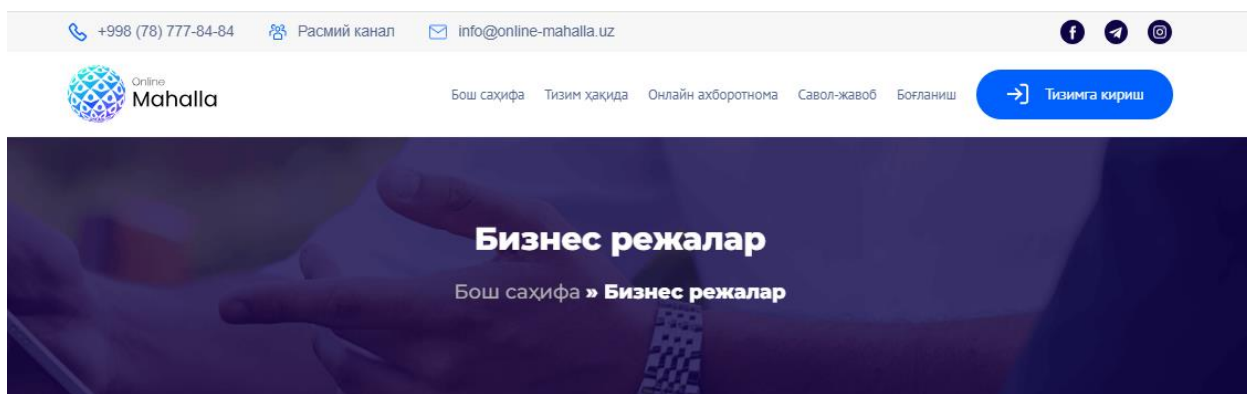
✓ Қўлланмада келтирилган ижтимоий ёрдам кўрсатиш, кредит ва субсидия ажратиш **«маҳалла еттилиги»нинг коллегиял қарорлари** асосида амалга оширилади.

Маълумот учун: Тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун зарур маълумотлар «Онлайн Маҳалла» электрон платформасида жойлаштирилган (Иловаларга қаранг).

Иловалар

1-илова

Иссиқхона ташкил этиш

30.08.2022

Batafsil →

Қуёнчилик ташкил этиш

30.08.2022

Batafsil →

Автомобилларга енгил турдаги автотеххизмат...

30.08.2022

Batafsil →

Кичик шохли чорва хўжаликларини ташкил...

Асаларичиликни ташкил этиш

Тикувчиликни ташкил этиш

Тадбиркорлик фаолиятини бошламоқчи бўлган хотин-қизлар учун бизнес-режалар лойиҳалари ва ҳужжатлар тўплами **onlayn-mahalla.uz** платформасида мавжуд.

(Тегишли саҳифага ҳавола: https://online-mahalla.uz/public/pages/business_plans-page)

+998 (78) 777-84-84 Расмий канал info@online-mahalla.uz

Online Mahalla

Бош саҳифа Тизим ҳақида Онлайн ахборотнома Савол-жавоб Боғланиш → Тизимга кириш

Имтиёз ва преференциялар

Бош саҳифа » Имтиёз ва преференциялар

Ташкилотлар

- Mahallabay ishlash va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi
- Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi
- O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligi huzuridagi Yoshlar ishlari agentligi
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Soliq qo'mitasi
- Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Bojxona qo'mitasi
- Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash davlat jamg'armasi
- O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki

Белгиланган имтиёз ва преференциялар ҳақидаги маълумотлар онлине-маҳалла.уз платформасида жойлаштирилган.
(Тегшли саҳифага ҳавола: <https://online-mahalla.uz/public/pages/preferences-new>)